

Agenda – Valdebatt om klimatet

SVT · 30 augusti 2026 · 45:15

[0:01] Tomas Nordenskiöld

Hej och mycket välkomna till Agendas valspecial och en debatt med alla åtta riksdagspartier. Och ikväll handlar det om klimatet. Ja, programmet är förlängt till kvart över tio. Sist blir det analys av både debatten och läget i valrörelsen. Men nu om klimatet. De tre senaste åren har varit de varmaste som någonsin uppmäts. Och Europa är den kontinent där temperaturen stiger snabbast. Enligt forskare blev sommarens värmeböljor med brinnande skogar och sinande floder värre av klimatförändringarna. Och nu hälsar jag kvällens debattörer välkomna. Från regeringen, Jessica Rosencrantz, moderat EU-minister, eh, Peter Kullgren, kristdemokratisk landsbygdsminister och Romina Pourmokhtari, klimatminister sedan fyra år från Liberalerna och från Sverigedemokraterna som samarbetar med regeringen, Martin Kinnunen, talesperson. Och från oppositionen så har vi Åsa Westlund, talesperson för Socialdemokraterna, Vänsterpartiets EU-parlamentariker Jonas Sjöstedt och Centerpartiets talesperson Rickard Nordin och från Miljöpartiets språkröret Amanda Lind. Välkomna allihopa. Och vi ska börja med att ni ska få ge kortfattat er bild av läget och jag vänder mig till dig Romina Pourmokhtari först. Hur allvarligt skulle du säga att det är när det gäller klimatförändringarna?

[1:25] Romina Pourmokhtari (L)

Ja men det är allvar och det är därför jag också ser fram emot den här debatten ikväll där Liberalerna kommer att fokusera på två saker. Det ena är elektrifieringen av transportsektorn, elbilar, ellastbilar och det andra är ju att bygga kärnkraft som är helt avgörande för låga utsläpp.

[1:40] Tomas Nordenskiöld

Mm. Eh, Amanda Lind, vad säger du? Ser du några ljusningar i kampen mot klimatförändringarna?

[1:47] Amanda Lind (MP)

Ja, det är ett väldigt allvarligt läge. Sommaren har påmint oss om hur viktigt det är att vi agerar. Eh, det som är positivt är ju dels att svenska folket vill ha en kraftfullare klimatpolitik och om vi gör det här rätt så kommer det att gynna både företag och Sverige och klimatet. Men då krävs det en regering som tar ansvar och som visar ledarskap.

[2:06] Tomas Nordenskiöld

Mm. Martin Kinnunen, hur orolig är du för klimatförändringarna?

[2:11] **Martin Kinnunen** (SD)

Svårt att svara på. Man kan i alla fall konstatera att det ser bättre ut än vad det gjorde för tio år sedan när man tittar på IPCC:s scenarier. Det är inte alls de här skräckscenarierna längre kring tre, fyra graders uppvärmning. Så att, så saker blir ändå bättre. Jag tycker man kan vara hoppfull.

[2:24] **Tomas Nordenskiöld**

Jonas Sjöstedt, vad säger du?

[2:25] **Jonas Sjöstedt** (V)

Alltså vi är i ett väldigt allvarligt läge. Det är ju bara att se på vad som händer ute i Europa och i världen. Och i det här läget så måste vi lägga om politiken. Och med Vänsterpartiet i regeringen så skulle vi få en klimatpolitik där de stora utsläpparna, och det är storföretag och det är de absolut rikaste, måste minska sina utsläpp. För nu har vi haft fyra förlorade år. Och det handlar om sånt som billigare, bättre kollektivtrafik, välfungerande järnväg, Sverigepriser på el till exempel. Och det gynnar vanligt folk.

[2:52] **Tomas Nordenskiöld**

Ja, vi kommer säkert komma tillbaka till en del av det där sen. Peter Kullgren, eh, förra söndagen hölls en stor klimatmanifestation, demonstration i Stockholm. Enligt arrangörerna så var det femtiotusen som deltog. Vad tänkte du när du, eh, såg den här demonstrationen?

[3:07] **Peter Kullgren** (KD)

Nej, det är bara att konstatera att det var väldigt mycket människor som bryr sig om vårt klimat. Jag tror, eh, att det är ett tecken på att det är en, det är en viktig fråga. Tyvärr så tycker jag att den politiska diskussionen om lösningarna för klimatet ofta blir väldigt snuttifierade och bara i den politiska svenska debatten handlar om Sverige. Sverige är bäst i klassen. Nu gäller det att vi får med oss lite fler också på det här tåget.

[3:32] **Tomas Nordenskiöld**

Rickard Nordin, är, är klimatförändringar något som Sveriges politiker egentligen kan påverka?

[3:38] **Rickard Nordin** (C)

Ja, absolut. Jag menar, Sverige har alla förutsättningar för att gå före. Det är också så vi får med oss resten av världen. Vi har ju visat tidigare att vi kan både sänka utsläppen och öka tillväxten. Då får vi ju med oss andra länder och vi har ju världsledande företag. Vi har grön el och vi har gröna näringar som kan leverera råvarorna. Nu är det bara den politiska viljan som saknas.

[3:58] **Tomas Nordenskiöld**

Åsa Westlund, en del anser att ni politiker inte tar klimatfrågan på tillräckligt stort allvar. Vad säger du om det?

[4:07] **Åsa Westlund** (S)

Ja men det är en väldigt allvarlig fråga och det är beklagligt att regeringspartierna har helt svikit sitt löfte till svenska folket. De lovade ju svenska folket i förra valrörelsen att de skulle klara

klimatet och istället så har de låtit Sverigedemokraterna bestämma, ökat Sverige ut-Sveriges utsläpp och tagit Sverige längre ifrån klimatmålen. Nu hotar ju det inte bara klimatet, utan det hotar ju också jobben och ekonomin i Sverige. Vi har alltid varit ett land som har tagit täten vid stora teknikskiften och det måste vi göra även i den här omställningen för att trygga jobben och hushållens ekonomi.

[4:40] Tomas Nordenskiöld

Eh, Jessica Rosencrantz, vad, vad säger du?

[4:43] Jessica Rosencrantz (M)

Klimatförändringarna är mycket allvarliga. Och sen ska man komma ihåg att Sverige har bland de lägsta utsläppen per person i hela EU. Det ska vi vara stolta över. Vi är på rätt väg, men vi är inte framme än. Därför vill vi moderater fortsätta bygga ut fossilfri el med kärnkraft, sänka utsläppen utan att skicka notan till hårt arbetande familjer och driva en ambitiös klimatpolitik i hela EU för att göra skillnad på riktigt.

[5:09] Tomas Nordenskiöld

Tack för det så länge. Nu till bränslepriserna och utsläppen från trafiken. Ja, Romina Pourmokhtari, Sverige har alltså bland de lägsta bränslepriserna i EU. Är du nöjd med det?

[5:22] Romina Pourmokhtari (L)

Vi hade en inflationskris som drev fram höga priser, inte bara på drivmedel, utan på mat i affärerna, gjorde företagen fattigare. Vi tycker det är ansvarsfullt att i det läget sänka bränslepriserna. Så vi ska inte gå tillbaka till så som de rödgröna gjorde med skyhöga drivmedelspriser och en reduktionsplikt som inte skapar folkligt stöd för klimatarbetet. Klimatpolitik inom transportsektorn, det kan ju vara så mycket mer. Det kan vara att slopa skatten på laddning. Det kan vara att se till att bygga ut leasingmodeller för småföretag, bygga ut vår nya elbilspremie som riktar sig till glesbygd och till folk med lägre inkomst. Det är ju klimatpolitik på riktigt att fokusera på det som ska ersätta det fossila, inte fokusera på att förbjuda och fördyra.

[6:01] Tomas Nordenskiöld

Vi passar det till Amanda Lind. När Miljöpartiet var med och styrde så hade ju Sverige bland de högsta bränslepriserna i EU.

[6:07] Amanda Lind (MP)

Ja men vi vet ju att det som är det skadliga nu, det är fossilberoendet. Och under fyra år med Tidöregeringen så har man alltså kraftigt ökat svenska folkets beroende av det fossila. Och det här blir ju så märkligt när vi ser konsekvenserna om vi inte gör nånting, när det är svart på vitt. Och det märkliga är ju då att det man har ägnat sig åt är att dra bort styrmedel för att göra den omställning som Romina Pourmokhtari talar om. Det är att plöja ner pengar i det fossila. Alltså det fossila är det energislag som har ökat mest under de här fyra åren. Och det märkliga är ju när det finns alternativ. Varför man har valt den här vägen, det är för mig absurt när vi är i det läge vi är i.

[6:44] **Tomas Nordenskiöld**

Mm, vad svarar på det Romina Pourmokhtari?

[6:46] **Romina Pourmokhtari** (L)

Kan Amanda Lind vara tydlig då mot svenska folket att med en rödgrön seger och ett maktskifte, då blir det dyrare drivmedel vid tanken.

[6:53] **Tomas Nordenskiöld**

Ja, vad svarar på det?

[6:53] **Amanda Lind** (MP)

Romina Pourmokhtari har alltså ägnat- Inget svar. Fyra år åt att hänvisa till. Inget svar. Nej, men nu måste jag få svara. Åt att hänvisa till en styrmedelsutredning som skulle komma med lösningarna på den effektiva klimatomställningen. Jag konstaterar att när den där utredningen kom, då valde Romina Pourmokhtari att strunta i det här. Och jag måste säga, det är ju ni som har vilselett svenska folket, ljugit dem upp i ansiktet. Det är ansvarslost.

[7:16] **Tomas Nordenskiöld**

Jättekort svar på det bara.

[7:17] **Romina Pourmokhtari** (L)

Tyvärr inga svar från Amanda Lind och det tycker jag säger allt. Man kan inte ens stå för att man vill höja drivmedelspriserna.

[7:23] **Amanda Lind** (MP)

Nej men då, men då måste jag svara på det.

[7:24] **Tomas Nordenskiöld**

Du ska få komma in igen, Amanda Lind. För jag vill bara att vi först ska titta på bensinpriserna i EU och hur det såg ut i juli. Här ser man då att Sverige då hade det näst lägsta priset på bensin. Bara Malta hade lägre. Medan Danmark, Nederländerna, Finland och Tyskland låg i topp. Eh, eh och jag vill fråga dig, Jessica Rosencrantz. Alltså vad, hur ska man förstå att Sverige valt en helt annan väg än våra grannländer?

[7:51] **Jessica Rosencrantz** (M)

Därför att vi vill fortsätta sänka utsläppen, men utan att skicka notan till hårt arbetande familjer. Vi, precis som Romina Pourmokhtari sa, vi bygger ut laddinfrastrukturen, riktar en elbilspremie till familjer i glesbygd för att fler ska ha möjlighet att köpa en elbil. Vi ser att utsläppen 2026 är lägre än när den här regeringen tillträdde. Så vi är på rätt väg, även om vi inte är framme än. Men att göra som den andra sidan gör, att vilja gå tillbaka till de skyhöga bränslepriser vi hade 2022, det är fullständigt orimligt. Jag vill att människor ska kunna ta sig till jobbet utan ett hål i plånboken eller en klump i magen för att man inte får ihop vardagen. Så en rättvis klimatpolitik måste både kunna sänka utsläppen men samtidigt se till att vi inte skickar notan till alla hårt arbetande familjer. Jag tycker att det är viktig konsumentupplysning att den andra sidan vill höja bränslepriserna med tio

kronor litern.

[8:50] Tomas Nordenskiöld

Det är i princip det de säger. Vi ska passa den, jag vill bara säga det att de siffror som finns och som SVT gått igenom visar att utsläppen är tillbaka på ungefär samma nivå som 2022. Så att vi har det klart för oss. Men Jonas Sjöstedt, jag släpper in dig. Vad säger du här?

[9:02] Jonas Sjöstedt (V)

Ja, men det är ju så att det vi har nu, det är en tillfällig sänkning av bensinpriset som sker helt med lånade pengar. Efter valet är den slut, oavsett vilken sida som vinner. Så jag tycker ni lurar väljaren lite grann. Det ni inte har gjort och som vi måste göra, det är att ge människor alternativ. Att göra det förmånligt och möjligt även för låginkomsttagare att ha elbil, egna solpaneler, batterier. Vi ligger långt efter våra grannländer Danmark och Norge när det gäller elfordon. Och sen ska vi ha ett Sverigekort i kollektivtrafiken. För fyrahundra femtio kronor i månaden ska man kunna åka med varje regionaltåg, varje buss, varje spårvagn i hela Sverige. Det har man i Tyskland, det har man i Österrike. Alltså det både minskar utsläppen och ökar jämlikheten. Ni har fuskat bort det här, ni ökar utsläppen.

[9:43] Tomas Nordenskiöld

Och en del av det där med kollektivtrafik, men det ska vi komma tillbaka till. Men jag vill bara fråga dig igen, Jessica Rosencrantz, för enligt regeringens egen utredning som kom i våras, eh, så behövs både högre skatter och mer inblandning av drivmedel, biodrivmedel i tanken. Varför lyssnar inte regeringen på det?

[10:01] Jessica Rosencrantz (M)

Vi vidtar väldigt många olika åtgärder för att det ska vara lätt att göra rätt. Vårt syfte är inte att straffa ut människor som behöver bilen i sin vardag eller att försvåra för företag som behöver sina transporter. Det ska vara lätt att göra rätt. Med utbyggd laddinfrastruktur, med en elbilspremie, med sänkta priser på kollektivtrafik, hot med utbyggd järnväg. Men vi tänker inte skicka notan till hårt arbetande familjer och vi tänker inte gå tillbaka till den situationen vi hade när den andra sidan styrde, när vi hade priser på tjugosju kronor litern för en diesel.

[10:36] Tomas Nordenskiöld

Vi ska släppa in, jag ska fråga Jonas Sjöstedt där igen för det-- Den här utredningen då som regeringen tillsatte och som de valt att inte lyssna på, de säger ju att Sverige behöver komma upp på ungefär samma nivå som våra grannländer. Och då ser vi det att det handlar om åtta, tio kronor per liter bensin ungefär. Alltså är Vänsterpartiet och du beredda att gå så långt för att nå klimatmålen?

[10:54] Jonas Sjöstedt (V)

Jag tycker det missar den stora frågan och det är det som händer i omvärlden. Det är elektrifieringen. Det är den vi måste skynda på. Det är det som ersätter beroendet av de fossila bränslena. De nya bilarna måste vara helt icke fossila. Och sen måste jag invända. Ni har ju dragit in

nattågen i Sverige. Jag träffar idrottslag i Norrbotten som inte kan tävla i södra Sverige längre därför att det är för dyrt. Men sen håller ni i gång flygplatser som står tomma, där det bara går något enstaka privatjet i stället. Det är ju eran klimatpolitik. Vi ska göra tvärtom.

[11:22] **Tomas Nordenskiöld**

Men, men du vill inte ge ett tydligt svar på om du är beredd att höja priserna med åtta, tio kronor?

[11:26] **Jonas Sjöstedt** (V)

Alltså tio kronor är någonting som de påstår men som inte kommer att ske.

[11:29] **Tomas Nordenskiöld**

Men det är ju någonting som den här utredningen säger kan vara nödvändigt att komma på samma nivåer som övriga i våra grannländer då. Martin Kinnunen, jag vill fråga dig. Alltså Sverigedemokraterna har ju varit drivande bakom de här kraftigt sänkta priserna vi har sett som för Sverige ner mot den här botten då bland lägsta priserna. Men anser Sverigedemokraterna att utsläppen från trafiken behöver sänkas i närtid?

[11:51] **Martin Kinnunen** (SD)

Jag ser ingen anledning till några dramatiska åtgärder. Jag tycker också diskussionen är märklig. Här står vi och diskuterar låga priser i Sverige som om det är ett problem. Det är väl klart att det är positivt om det är billigare att transporteras till jobbet, om det är billigare att plöja åkern, om det är billigare att transportera mat till livsmedelsbutikerna. Så jag förstår ju överhuvudtaget inte den här diskussionen. Sen måste vi göra mer på drivmedelspriset för elbilar också. Vi måste få ner elskatten och elpriserna på sikt också.

[12:17] **Tomas Nordenskiöld**

Men att utsläppen ökar som en följd av regeringens politik, det är inget problem?

[12:20] **Martin Kinnunen** (SD)

Vi kan konstatera att människor kör ju inte mer bil för att priserna har sänkts, utan de använder bilen när de behöver den. Att utsläppen i bokföringen ökar, det beror ju på att de här biodrivmedlen konsumeras i, på andra sektorer, i andra länder och så vidare. Så att det gör ingen skillnad på global nivå detta.

[12:36] **Tomas Nordenskiöld**

Åsa Westlund, jag vill fråga dig, hur ska en ny S-ledd regering, om ni vinner valet, lyckas nå klimatmålen? För även ni står ju bakom de här sänkta bränsleskatterna.

[12:46] **Åsa Westlund** (S)

Ja, reallöneökningarna har ju i Sverige varit bland de sämsta i Europa. Så när vi gick in i den här krisen till exempel, så var ju svenska hushåll redan väldigt hårt pressade. Och i det läget så tycker vi att det var rätt att sänka de här skatterna. Vi måste klara omställningen och jag är övertygad om att Socialdemokraterna är det partiet som kan minska utsläppen på ett sätt som också tryggar jobben och hushållens ekonomi i Sverige. Det som är riktigt allvarligt med den här sidans politik,

det är ju att de så ensidigt har kramat den här diktaturoljan och gjort Sverige mer beroende av det. Samtidigt som vi har två stora lastbilsföretag i Sverige som inget annat hellre vill än att sälja den nya tekniken där framtiden finns. Och då ska vi så klart se till att de har en stark hemmamarknad, inte tvinga dem att klänga sig fast vid den gamla tekniken. Det är farligt för Sverige, det är farligt för svensk tillväxt.

[13:42] **Tomas Nordenskiöld**

Peter Kullgren, vad, vad svarar du på det?

[13:46] **Peter Kullgren** (KD)

Nej, men vad har vi gjort som emot el-lastbilar? Vi har, vi har sett till-- Men såhär, om vi börjar med elbilarna. Elbilsförsäljningen är ju, går ju uppåt. Fyrtiotvå procent av nybilsförsäljningen är elbilar i dag. Trettiofem var det förra året. Det går åt rätt håll. Vi satsar betydligt mer på laddinfrastruktur i hela Sverige. Det är hundratusentals fler laddpunkter som kommer. Det är klart att när människor ser att det här funkar så tror jag det är många som kan tänka sig att skaffa en elbil. Det kommer inte funka för alla och då måste alternativen finnas där. Men att pungslå folk innan alternativen är där, innan infrastrukturen är på plats, det är ju inte okej. Och det är vad man får med den här sidan. Ni må inte kunna komma överens om hur mycket drivmedelspriserna ska höjas, men en sak är ju säker. Den kommer höjas om ni tar över makten i Sverige.

[14:38] **Tomas Nordenskiöld**

Men får jag bara fråga dig, för Sverige har ju ändå halkat efter våra nordiska grannar, till exempel när det gäller elbilsförsäljningen. Hittills i år så har åttio procent av alla nya bilar i Danmark som sålts där är elbilar medans det är ungefär fyrtio procent i Sverige. Är inte det ett problem enligt dig, Peter Kullgren?

[14:55] **Peter Kullgren** (KD)

Ja, jag tror vi är trea någonstans va. Ligger, ligger ganska bra till. Har en struktur i vårt land där många behöver ha bilen. I takt med att utbyggnaden av laddinfrastruktur så att man faktiskt kan välja en annan bil kommer, så är jag helt övertygad. Problemet med den andra sidan, det är ju att man vill straffa. När man pratar om styrmedel, ja då är det ju att man ska trycka upp priser så människor inte har något annat val. Och det håller inte i ett läge som Sverige har gått igenom nu. När vi haft ökade priser, när vi har haft inflation, när mycket riktigt reallönerna har minskat. Nu vänder ju allt det här upp igen. Vi har gått ifrån botten till toppen i tillväxtlig-ligan. Vi har bland de lägsta inflationerna, bland annat på grund av vår politik.

[15:40] **Tomas Nordenskiöld**

Nu ska vi släppa in Rickard Nordin. Alltså vad säger, vad säger du om, om elbilsförsäljningen och hur Sverige står där jämfört med andra länder?

[15:46] **Rickard Nordin** (C)

Nej, men det är ju direkt pinsamt. Alltså till och med Nepal och Etiopien har ju högre elbilsandel än Sverige. Och det är för att de ser att ja, vi blir, man vill bli av med den fossila oljan och man vill

använda sin egen rena el istället. Det är bra att bli av med beroendet av diktaturer. Ska vi på riktigt minska utsläppen i transportsektorn? Då är det tre saker. För det första måste vi ha fler elbilar på gatorna. Det handlar inte om laddstolpar längre. Laddbolagen säger att det här går alldeles utmärkt. De står just tomma och då måste man ju ha en elbilsbonus som funkar i hela landet. Idag är man ju utesluten när man är medelinkomsttagare i Vadstena, Umeå eller Boden. Och sen måste du ju sänka skatten på bi-biodrivmedlen. Det är fullt möjligt enligt regeringens egen styrmedelsutredning och bör producera mer. Då funkar ju dagens motorer. Och den tredje saken är att ge alternativ. Vi måste ju bygga ut järnvägen så att nattågen fungerar och det ger människor en möjlighet att vara hemma och jobba via ett bra bredband också. Då sänker man utsläppen på riktigt. Vi har räknat på det. Med vår politik, då kan man sänka utsläppen från trafiken med hälften under nästa mandatperiod.

[16:43] Tomas Nordenskiöld

Jag skulle bara ha ett besked där när det gäller bränslepriserna kopplat till detta. För Danmark då till exempel, som har betydligt högre försäljning av, av elbilar, de har ju också betydligt högre skatter. Men ni vill ju inte höja skatterna. Äh, går det då att komma upp på de nivåerna som till exempel Danmark har med elbilar tror du?

[16:59] Rickard Nordin (C)

Ja, alltså det vi har gjort är att vi säger att man ska sänka skatten på förnybara drivmedel. Idag har vi alltså en högre skatt på ren el än på fossil diesel. Det är inte konstigt då att folk väljer bensin- och dieslbilar som går på fossila bränslen. Vi behöver sänka skatten på el för att det blir mer lönsamt att tanka sin elbil hemma. Så att vi får både mer grönt i tanken och mer pengar på banken.

[17:20] Tomas Nordenskiöld

Romina Pourmokhtari, vad säger du? Hur nöjd är du med elbilsförsäljningen i Sverige?

[17:24] Romina Pourmokhtari (L)

Ja men den, vi är trea i Norden. Så att det är bra att man nämner Norge och Danmark. Jag brukar säga ge mig Norges oljemiljarder så kan jag få fart på elbilsförsäljningen mycket snabbare med de subventionerna norrmännen kan erbjuda. Fokuset här om man vill prata elektrifiering, för det är rätt fokus, inte dyra drivmedelspriser utan elektrifiering. Där tror vi liberaler att svaret är att slopa skatten på laddning, precis som Centerpartiet nämnde, höja milersättningen för elbilar, se till att man exempelvis avskaffar förmånsbeskattning när arbetsgivaren ger kollektivtrafikkort, utveckla leasingtjänster för småföretag. Vi har ju den här regeringen lagt grunden både med laddinfrastrukturen, där arbetet ungefär är färdigt snart. Nästa steg är att bygga ut de satsningar vi har gjort, inte minst för då småföretag och medelstora företag att våga gå över till eldrivna fordon. Genom att man kan leasa, genom att man kan subventionera på olika sätt. Och det är ju sånt som också hjälper företag som Volvo och Scania som vill gå före. Svenska företag som verkligen leder den här utvecklingen också i Europa och i världen.

[18:20] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar från dig Amanda Lind.

[18:21] **Amanda Lind** (MP)

Nej men vi ska göra jättemycket för att elektrifiera. Vi kan konstatera att vi fyrtiofem procent av tiden nu har vi inte haft något elbilsstöd. Vi kan också konstatera-- Jag tycker vi måste våga tala klarspråk när vi är i det läget som vi är när det gäller klimatet. Att partier här, både från vänster till höger, fortsatt har stått bakom att subventionera fossila drivmedel. Det tycker vi är fel när alternativen finns. Att lägga alla de pengar som vi har lagt på subvention av fossila drivmedel till elektrifieringen, till biodrivmedel att blanda in. För det hade verkligen behövts. Enligt regeringens egen utredning kommer vi inte att klara det här om vi inte också blandar in mer förnybart i tanken. Där har ni misslyckat.

[19:00] **Tomas Nordenskiöld**

Bara ett kort svar från Peter Kullgren. Ska se, du får lite hjälp med din mikrofon där också bara.

[19:05] **Romina Pourmokhtari** (L)

Jag kan gärna svara istället.

[19:06] **Tomas Nordenskiöld**

Nej men jag ska fråga dig Peter Kullgren, för det-- Regeringen har ju fått dispens från EU för de här tillfälliga sänkningen av, av driv, drivmedelsskatterna som ligger under då EU:s miniminivå. Men det gäller ju bara då till och med november ut. Vad är, vad är ditt och Kristdemokraternas besked där? Kommer ni verka för att den här dispensen från EU ska förlängas?

[19:25] **Peter Kullgren** (KD)

Det beror ju på vilket läge vi är i. Det här är ju också kopplat till en situation som vi haft i, efter, efter kriget och situationen i Hormuzsundet. Så det får vi ju, det får vi återkomma till. I sådana fall behöver vi ju få, precis som sagt, en, en förlängd dispens. Men Kristdemokraterna vill inte ha höga skatter på, på drivmedel.

[19:46] **Tomas Nordenskiöld**

Nej, det är ju så att alla åker inte bil och vi ska prata lite kollektivtrafik också. Äh, Jessica Rosencrantz, regeringen har ju halverat priset på månadskorten i kollektivtrafiken äh och lyfter fram det som en klimatåtgärd. Men det gäller ju bara året ut. Vad är ditt besked där? Vad händer med, med priset på månadskorten?

[20:04] **Jessica Rosencrantz** (M)

Nej men det är en viktig insats att också se till att fler kan välja att åka kollektivt. Därför har vi gjort precis- Så händer det framåt, förlåt. Ja men Moderaterna vill bland annat till exempel ta bort, ta bort förmånsbeskattningen av kollektivtrafikkort framåt. Så jag tror att det finns en rad åtgärder vi kan göra, men inte minst också att se till att vi har järnvägsräls i det här landet. Nu har vi äntligen gått från en politik med den förra sidan där man ägnade sig bara åt att klippa band, men inte åt att underhålla det som verkligen spelade roll för att människor ska kunna ta tåget till jobbet varje dag.

Så där har vi en viktig insats. Men jag vill ändå återkomma till det vi pratar om. Om fler ska köpa elbil, om fler ska, eh, av industrierna ska ställa om, då måste vi också få fram den rena elen någonstans ifrån. Klimatomställningen är ju en energiomställning och det har vi inte pratat så mycket om alls här. Den här sidan har ju ingen lösning på var den här rena elen ska komma ifrån. Det ska vi komma tillbaka till men- Vi behöver ny kärnkraft på den här sidan.

[20:54] **Tomas Nordenskiöld**

Just det, vi ska komma tillbaka till det. Men inget, men inget besked om att man ska förlänga det här lägre priset på kollektivtrafiken. Jonas Sjöstedt, vad säger du?

[21:01] **Jonas Sjöstedt** (V)

Ja, det första den här regeringen gjorde det var att tacka nej till tiotals miljarder kronor från EU för att bygga nya stambanor. Det var, det öppnade det med och sen har det fortsatt så med järnvägen. Vi vill inte bara ha en tillfällig lösning för kollektivtrafiken. Det är lite roligt att när det går dåligt för Moderaterna, då börjar man ta vänsterförslag. Vi vill att det ska gälla alltid, som i Tyskland, som i Österrike. Man ska kunna ha en biljett, en app, varenda buss, varenda spårvagn, varenda regionaltåg i hela Sverige, från Kiruna till Ystad. Ett Sverigekort. Fyrahundrafemtio kronor för en fullbetalande, tvåhundrajugofem för en ung människa. Och det fina med det och det som vi vet, det är att då kommer människor att åka mer kollektivt. Vi kommer att minska utsläppen. Det kommer också öka jämlikheten och rättvisan i Sverige. Den reformen tror jag, eller jag är helt säker. Hade jag varit klimatminister så hade det blivit av. Det kommer inte att ske med er.

[21:50] **Tomas Nordenskiöld**

Martin Kinnunen, får jag fråga dig. Sverigedemokraterna har sagt att ni ska, ni ska slåss för fortsatt mycket låga bränsleskatter. Men är ni beredda att slåss också för låga priser på kollektivtrafiken?

[22:01] **Martin Kinnunen** (SD)

Absolut. Det, det framför allt är det ju en fråga för regionerna. Jag tycker också man ska vara försiktig med att utlova massor av pengar från staten. För att vad vi, vad vi ser är ju en pengaöverföring från landsbygd till storstad, för det är där den mesta kollektivtrafiken finns. Vi ska också komma ihåg att trafikforskarna är ju tämligen överens om att det är ju ingen särskilt effektiv åtgärd för att minska utsläppen. Du kan ta hit vilken trafikforskare som helst. Och jag vet att vi alla här har lyssnat på dem. Så att vi vet ju om det va, men det, det pratar, talar man inte så mycket om.

[22:28] **Tomas Nordenskiöld**

Ja, äh, vad säger du om det Åsa Westlund?

[22:31] **Åsa Westlund** (S)

Jag tycker det är lite komiskt att Sverigedemokraterna plötsligt bryr sig om statens ekonomi när man under hela mandatperioden har lånat tvåhundra tusen kronor i minuten, vecka in, vecka ut och lämnar efter sig en stor springnota. Och så plötsligt när det kommer till att gynna vanligt folk, nej men då ska man snåla.

[22:49] **Tomas Nordenskiöld**

Just det, nu kom det lite finanspolitik in i detta också. Men hörni vet ni vad? Vi ska hinna med lite kärnkraft också. Eh, det ligg-- byggandet av nya reaktorer lyfts ju återkommande från Tidöpartiernas sida som den stora lösningen på den här omställningen. Rickard Nordin, vad säger du om det?

[23:06] **Rickard Nordin** (C)

Jag har inget emot kärnkraft. Jag har problem med hundratals miljarder i subventioner. För att låtsas om att kärnkraft är den ultimata lösningen, det stämmer ju inte. Titta man på vad Chalmers och Svenska Kraftnät har sagt så blir det alltså dyrare elpriser om man fokuserar på kärnkraften. Och då har vi inte räknat in subventionerna. Faktum är att pengarna som regeringen vill satsa på kärnkraft, det hade räckt till att ge bort två miljoner elbilar. Alltså det, man kan ju fundera på vad som ger mest klimatnytta. Ska man på riktigt sänka elpriserna och få fram snabb och grön el, då är det ju solen, det är vinden, det är vattenkraften, det är biokraften. Vi har ju visat tillsammans med Sveriges Ingenjörer att vi kan få dubbelt så mycket energi och effekt till hälften av kostnaden jämfört med regeringens planer.

[23:48] **Tomas Nordenskiöld**

Åsa Westlund, ni står ju bakom då regeringens planer på nya reaktorer. Såvitt jag förstår det. Men är kärnkraften en lösning på klimatpri-krisen som du ser det?

[24:00] **Åsa Westlund** (S)

Det är en av lösningarna, men det hjälper ju inte här och nu. Och det är den stora bristen med Tidöpartiernas energi- och klimatpolitik. De har ju ingen politik för att minska utsläppen här och nu. De har heller ingen politik för att se till att industrin som nu behöver elektrifiera för att klara konkurrenskraften ska kunna göra det. Och vi vill ju ha en bred energiöverenskommelse över blockgränserna. Det är precis det som Sveriges näringsliv alltid efterfrågar. Och vi vet att Sverigedemokraterna även i den frågan fick bestämma i, i regeringen. Fast man inte ens sitter i regeringen än, så fick man bestämma detta. Och så står vi här återigen och har en stor energidebatt trots att vi vet att Sverige hade behövt långsiktiga stabila spelregler.

[24:45] **Tomas Nordenskiöld**

Ni ska få komma in på den sidan, men jag vill bara fråga dig Amanda Lind först. Ligger Miljöpartiets besked fast att ni inte sitter i en regering som bygger ny kärnkraft?

[24:53] **Amanda Lind** (MP)

Det vi har sagt är att vi vill få klimatomställningen på banan igen. Och precis som har sagts här så är det ju inte kärnkraft som är lösningen. Gång på gång hävdar Tidöföreträdare att för att vi ska kunna göra elektrifiering av fordonsflottan så behövs ny kärnkraft. Det stämmer alltså inte, utan det kan vi göra i morgon. Bara vi hade styrmedel och en ordentlig politik för transporterens omställning. Den förnybara el och effekt som behövs för industrins omställning, den behöver vi lösa med helt andra metoder. Med förnybar energi, med lagringsmetoder som växer skyhögt. Med våra elektrifieringsavtal kan vi dessutom matcha mot industrin på ett mycket smartare sätt än vad

regeringens kärnkraftsplaner skulle göra.

[25:30] **Tomas Nordenskiöld**

Passa det till Romina Pourmokhtari. Kärnkraften tar tid och ingen lösning på, eh, klimatfrågan.

[25:36] **Romina Pourmokhtari** (L)

Passa den jättegärna till mig, Tomas. För du nämnde nu lagring. Låt oss också prata om de andra kostnaderna. Reservkraft, balansering, lagring, bortkoppling, flexibel efterfrågan. Allt detta som ett elnät utan kärnkraften kräver. Allt det här är kostnader som ni tror att man simsalabim kan trola bort. Så ser inte verkligheten ut. Dessutom måste jag påpeka att det är inte högern som säger att vi behöver kärnkraft för klimatets skull. Det säger även FN:s klimatpanel. Miljöpartiet älskar att referera till forskning, att man ska lyssna på forskningen. Men när forskningen visar från FN:s klimatpanel att man inte kan leverera på Parisavtalet utan kärnkraft, då vänder man andra döva öra till. Det är ju inte rimligt. Alltså kolla på era fran, finska kollegor. Titta på era finska kollegor. De har tagit sitt förnuft i fånga och ändrat sig för klimatets skull. Så länge Miljöpartiet håller på så här och vägrar svara på frågan om det blir ett stopp för kärnkraft vid en regeringsmakt, då är man inte klimatpartiet. Man är Miljöpartiet. Klimatpartiet är istället Liberalerna som faktiskt vill bygga kärnkraften.

[26:34] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar på det, Amanda Lind.

[26:35] **Amanda Lind** (MP)

Först och främst stämmer ju inte det där. Man tittar på olika scenarier. Det är precis som Rickard Nordin säger att Svenska Kraftnät och forskare utifrån Sveriges elsystem pekar på att det skulle vara fullt möjligt att göra det här förnybart. Det skulle vara billigare, det skulle gå snabbare. Just nu är vi i ett läge då industrin inte vill etablera sig i Sverige för att man tror inte att det finns den energi som, som behövs. Och jag förstår att Romina Pourmokhtari gång på gång lyfter kärnkraften som en snuttefilt för att maskera sitt klimatmisslyckande den här mandatperioden. Jag tror svenska folket har genomskådat det.

[27:06] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar på det.

[27:07] **Romina Pourmokhtari** (L)

Ja, alltså det är för att ni har lagt ner kärnkraften som industrin inte söker sig hit längre. Och det stämmer inte. På åttiotalet gick vi före, vi byggde kärnkraft. Nu behöver vi en till våg av att bygga kärnkraft för att fortsätta ligga före för klimatets skull.

[27:18] **Tomas Nordenskiöld**

Vet ni vad? Där sätter vi punkt för just kärnkraftsdiskussionen. Och nu ska det handla om vilken roll Sverige ska spela i det globala klimatarbetet framöver. Men först en liten tillbakablick. Ja, vi ska se hur ni alla åtta partier svarat på frågan i SVT:s valkompass om Sverige ska ha en mer ambitiös klimat, ha mer ambitiösa klimatomål än övriga EU. Mycket bra, eh, tycker Centerpartiet, Miljöpartiet

och Vänsterpartiet att det vore. Ganska bra svarar Moderaterna. Ganska dåligt svarar Liberalerna och Socialdemokraterna. Mycket dåligt tycker Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna. Peter Kullgren, varför tycker ni att det är en mycket dålig idé att Sverige ska mer ambitiösa mål än, än EU?

[28:01] **Peter Kullgren** (KD)

För att vi redan är bäst. För att den politik som vi driver och har drivit i Sverige med högre ställda mål trycker vanliga människors ekonomi, eh, neråt, eh, driver företag ur vårt land, sätter press på jordbruket så att man lägger ner och istället importerar vi livsmedel ifrån andra länder. Eh, vi ska, vi ska gärna fortsätta vara bäst, men bättre än bäst kommer med en för hög nota. Därför tycker vi att vi ska ligga på samma mål som vi kommer överens om på EU-nivå .

[28:34] **Tomas Nordenskiöld**

Rickard Nordin, släppa in dig här. Centerpartiet vill ju att Sverige ska gå före och nå klimatneutralitet som det heter tio år före övrig EU redan till 2040. Går det?

[28:46] **Rickard Nordin** (C)

Ja, det är klart att det är fullt möjligt och det här är ju en vinst för Sverige. Klimatomställning är inte en uppoffring som vissa får det att låta. Det är en investering, dels i framtida jobb, men framför allt i de jobben vi redan har. Vi har alltså världsledande fordonstillverkare. De behöver ju en stark hemmamarknad för att se till så att de kan fortsätta expandera i världen. Men det handlar inte bara om jobben. Det här handlar ju om säkerhet. Att få, att Europa fortsätter importera fossila bränslen från skurkstat som Ryssland eller Saudiarabien, det är ju ett vansinnigt säkerhetspolitiskt. Det här är också om hälsa. Vi har alltså tiotusentals sjukdagar i onödan varje år för att transporterna inte är fossilfria. Och sen handlar det så klart om de gröna näringarna och möjligheten att ersätta de här råvarorna. Så vi har ju allt att vinna på att göra det här. Det är vansinnigt och det dyra. Det är att inte göra omställningen. Det kommer en jättehög prislapp.

[29:34] **Tomas Nordenskiöld**

Martin Kinnunen, jag vill fråga dig för Sverigedemokraterna, ni anger ju att det är en mycket viktig fråga för er att Sverige inte går före. Varför då?

[29:42] **Martin Kinnunen** (SD)

Därför att vi, vi är redan bäst i världen i princip. Vi är topp fem när det kommer till elbilar, utsläpp, allting. Vi, vi är ju den yttersta världseliten när det kommer till klimatpolitik, men vi är inte den yttersta världseliten när det kommer till brottsbekämpning, vård, skola, utbildning och så vidare. Därför vill vi också vara i världstoppen, den absoluta toppen.

[30:01] **Tomas Nordenskiöld**

Får jag bara fråga dig, hade Sverige varit i den här toppen när det gäller klimatomställningen om vi inte hade gått före tidigare?

[30:07] **Martin Kinnunen** (SD)

Det har varit rationellt att gå före. Alltså vi har ju gynnats av att vi investerade i kärnkraft och fasade ut oljan. Det har ju varit jättebra för Sverige och det är ju ingenting som hindrar att vi kommer att

fortsätta gå före. Företag kommer ju att göra det som är bäst för deras affärer. Så att det kommer att hända ändå. I det här fallet så behöver vi likadana spelregler i hela Europa. Det finns ingen anledning till att vi ska försöka straffa oss själva. Och jag tycker att det är patetiskt att den där sidan inte kan leverera några som helst svar. Vad händer med bränslepriserna? Vad händer med kärnkraften? Nu låtsas man som att det finn. Man inte har någon aning om någonting. Jag tycker att det är så märkligt.

[30:38] **Tomas Nordenskiöld**

Åsa Westlund, jag vill fråga dig. Socialdemokraterna anser ju att det är en ganska dålig idé anger ni här då att Sverige ska gå före EU. Varför då?

[30:48] **Åsa Westlund** (S)

Vi tycker det är en bra idé att Sverige ligger i framkant, men vi står bakom de klimatmål som Sverige har i dag. Det är vi, det vi vill signalera med det här svaret. Att vi vill ha långsiktiga stabila villkor, inte föreslå någonting nytt. Det är ju just det som industrin hela tiden säger till oss. Att vi, vi behöver mer långsiktighet, vi behöver ambitiösare klimatpolitik. Och det var väldigt konstigt att höra Peter Kullgren alldeles nyss då han påstod att våra, att Sveriges klimatpolitik skulle tvinga företag ifrån Sverige. Jag träffar företag efter företag efter företag som vill att regeringen, nästa regering ska stå upp för ambitiösare klimatmål. Det är en förutsättning för deras konkurrenskraft. Och annars, de ser hela tiden att de i dag går miste om stora investeringar därför att den här regeringen har fört en väldigt ryckig, opålitlig och oambitiös klimatpolitik. Det är precis tvärtom. Och vi, för att vara ännu tydligare, Sverigedemokraterna, de har gång på gång visat att de föredrar gammal teknik, klimatpopulism för det som är bra för Sverige. Till exempel när det kommer till just elbilar, där de går emot det som är bra för Volvo, bra för jobben i Sverige, bra för klimatet och istället företräder en helt klimatpopulistisk linje.

[32:03] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar, Martin Kinnunen.

[32:05] **Martin Kinnunen** (SD)

Som sagt, vi är ju i topp fem-klass när det kommer till både laddbara personbilar och laddbara lastbilar. Vi är ju liksom absoluta världsklassen. Det är en parallell verklighet som den här sidan befinner sig i. Liksom, de borde ju bara sluta svartmåla Sverige.

[32:17] **Tomas Nordenskiöld**

Vet ni vad? Vi ska titta på vad det klimatpolitiska rådet skrev tidigare i år om Sveriges roll i klimatarbetet. Sådär skriver de: Sverige har i huvudsak stått upp för EU:s klimatpolitik. Samtidigt har Sveriges inhemska utsläppsökningar och ökade gap till 2030-målen bidragit till att försvaga Sveriges klimatledarskap i EU. Romina Pourmokhtari, klimatminister sedan fyra år. Vad svarar du på det här? Försvagat klimatledarskap skriver klimatpolitiska rådet.

[32:48] **Romina Pourmokhtari** (L)

Jag krokas gärna arm med andra länder för att minska regelbördan, se till att europeisk ekonomi

står stark i omställningen. Och vi har ett reellt problem i dag i Europa som är att Kina äter upp vår marknad. Europeiska företag kan ju inte lägga ner till förmån för utsläppsläckage där vi importerar från Kina. Det tar Kina tjugosju timmar att släppa ut vad Sverige gör på ett år. Om man inte inser den verkligheten, då kommer vi att få en väldigt dyr nota om bara några år, inte för liksom plånböcker och hushållsekonomi, utan för klimatet. Så att det gäller ju att tänka både hur kan Europas ekonomi stå starkt och hur kan Sverige fortsätta vara som vi är i dag bäst på att ha låga utsläpp per person i hela Europa.

[33:30] **Tomas Nordenskiöld**

Jonas Sjöstedt

[33:31] **Jonas Sjöstedt** (V)

Först om kärnkraften. Vi kan prata om kärnkraft. Ni har inte en susning om hur ni ska bygga den. Det är ert problem och det kommer bli otroligt dyrt om ni försöker. Sen om det här. Jag förhandlar varje dag med EU-parlamentet och ministerrådet om de tunga lagstiftningsakterna om klimatpolitiken i framtiden. Ingen pratar om Sverige länge. För några år sen så var vi en pådrivare, någon man tittade på. Nu vet man, Sverige klarar inte klimatmålen. Medan andra EU-länder minskar sina utsläpp så ökar Sverige sina utsläpp. Ni har kört vår trovärdighet i botten. Det är då man inte har internationellt inflytande. Och jag tycker att vi ska vara stolta över att ha en roll som pådrivare, inte som eftersläpare. Senaste klimattoppmötet i Brasilien. Jag var där. Ingen från regeringen var där på slutförhandlingen. Jag undrar när det hände senast. Det är som att ni har lämnat walkover, som att ni inte bryr er längre, som att det enda ni bryr er om är att ha några populistiska poänger på hemmaplan.

[34:23] **Tomas Nordenskiöld**

Vi passar det till Romina Pourmokhtari.

[34:25] **Romina Pourmokhtari** (L)

Sverige har lägst utsläpp i hela Europa. Att Jonas Sjöstedt med sina kompisar, kommunisterna i Europa, inte sitter och hyllar Sverige längre, det är nog bra. Det är för att vi inte driver populistisk vänsterpolitik längre. Jag tror svenska folket är ganska glada över att bränslepriserna inte är tjugooått kronor litern längre. Det är någonting som förstör förtroendet för klimatarbete. Att bygga kärnkraft, att sänka priserna på drivmedel däremot, det bygger förtroende för klimatarbete, det gör svensk ekonomi stark och det är så man också visar vägen. För man är inte ett föredöme om inte andra länder tar efter. Och det kommer andra länder göra när svensk ekonomi går stark i klimatarbetet.

[34:57] **Jonas Sjöstedt** (V)

Alltså jag beklagar.

[34:58] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar bara.

[34:59] **Jonas Sjöstedt** (V)

Det där är bara en ordsallad. Jag brukar jämföra Pourmokhtari med Michael Jackson. Han har ju den där dansen moonwalk. Det ser ut som att man går framåt, men man går bakåt. Och det är vad ni har gjort de här åren. Och då sviker vi vårt ansvar att ta fram ny teknik, skapa de nya jobben, att driva på i de internationella sammanhangen. Hade jag varit klimatminister så hade det varit självklart att det var Sveriges roll.

[35:19] **Tomas Nordenskiöld**

Här ni två är uppenbart inte överens. Martin Kinnunen, jag vill fråga dig. Mycket av klimatpolitiken beslutas ju i EU och i Bryssel och Sverigedemokraterna är ju, ni är ju kritiker mot den här klimatpolitiken som förs i EU. Det brukar vi återkomma till. Alltså om ni tar plats i regeringen nu efter valet, kommer ni då att driva på för att EU ska gå långsammare fram i klimatomställningen?

[35:41] **Martin Kinnunen** (SD)

Alltså vi kommer att fortsätta driva på för att man ska gynna konkurrenskraften. Det är ju det som EU-kommissionen gör nu. Vi är positiva till de paket som har kommit. Alla de förenklingspaket som den där sidan av politiken har försökt motarbeta, både i Riksdagen och i parlamentet. Men det behövs mera, absolut. Det behövs göras mera för att vi har en katastrofal utveckling vad gäller konkurrenskraften i Europa. Så att det behöver göras mycket mera.

[36:01] **Tomas Nordenskiöld**

Alltså det behöver göras mycket mera i termer av att gå långsammare fram i klimatomställningen.

[36:04] **Martin Kinnunen** (SD)

Man måste vara öppna för alla alternativ för att gynna konkurrenskraften och se till att vi som lever i den här kontinenten inte fortsätter att bli fattigare relativt övriga världen. För det är en katastrofal utveckling som pågår.

[36:15] **Tomas Nordenskiöld**

Vad säger du om det, Jessica Rosencrantz, EU-minister, kring Europas konkurrenskraft att den kan hotas av att man, om Europa går för snabbt fram?

[36:23] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag kan säga att som EU-minister och träffar mina kollegor i Europa varje vecka så ses Sverige som ett absolut föredöme i klimatarbetet. Så tala inte illa om Sverige när det gäller vårt klimatarbete. Vi har bland de lägsta utsläppen i hela EU. Vi driver Europa framför oss för att ha en ambitiös klimatpolitik. Vi har visat historiskt att vi kan vara ett föredöme genom att kombinera tillväxt och minskade utsläpp. Men framför allt också är andra länder nyfikna nu på oss för att vi har en plan framåt för att fortsätta minska utsläppen. Därför att klimatomställningen är i hög grad en energiomställning. Har man ingen gemensam energipolitik? Har man ingen gemensam klimatpolitik? Miljöpartiet har ju varit otroligt tydliga med att man inte sätter sig i en regering som bygger ny kärnkraft. Det är det största sveket mot Sveriges klimatarbete. Det är alltså inte grönt att vara emot kärnkraft, det är greenwashing. Och det, mina vänner, det är riktigt farligt för svenskt

klimatarbete framåt. Vi har ledartröjan, vi ska ha den, vi ska driva andra framför oss och vi ska göra rätt här hemma.

[37:27] **Tomas Nordenskiöld**

Amanda Lind.

[37:28] **Amanda Lind** (MP)

Jo, men jag tycker att det är såhär tragiskt. Återigen kommer man med kärnkraften som en snuttefilt för att skyla över sina egna misslyckanden. Jo, men återigen så pekar man på Sveriges roll och det har ju ingenting att göra med- Jo! Sveriges utsläpp nu har ingenting att göra med framsteg som den här regeringen har gjort. Det är alltså gamla saker ni cashar in. Och jag tycker det är så påtalande att varje gång vi debatterar så relativiserar ni, så försöker ni att, att försköna situationen fast och pekar på att Sverige inte behöver, behöver ta sin roll. Jag tycker det är ett svagt ledarskap när vi har så många möjligheter nu. Jobb, utveckling, innovation till Sverige. Det är det ledarskap som krävs nu.

[38:09] **Tomas Nordenskiöld**

Vi ska hinna med en något mer vardagsnära fråga, nämligen köttet. För djurproduktionen står för tolv procent av de globala utsläppen. Och här i Sverige serverar en del skolor enbart vegetariskt en eller flera dagar i veckan. Och det här har ju blivit en valfråga. Peter Kullgren, du tycker att det ska serveras mer kött i skolorna. Trots utsläppen, varför då?

[38:30] **Peter Kullgren** (KD)

Ja trots utsläppen. Kor äter inte fossilt kol och dricker inte diesel. Vi kan börja där. De äter gräs och dricker, dricker vatten. Korna har varit här mycket längre än vi haft de här stora problemen med klimatet. Problemet för klimatet, det är att vi totalt har misslyckats med att få med oss tillräckligt många andra stora utsläppare som pumpar ut kol och har en alldeles för stor mängd kol i sin energimix. Jag tycker att EU borde fokusera sitt politiska arbete, ta med dig det Jonas, och se till att vi inför rejäla tullar på kol utifrån energimixen. Det är vårt förslag hur vi ska komma framåt. Vi löser inte klimatproblemen genom att rycka köttbullarna ifrån skolbarnen eller söndagssteken ifrån våra äldre.

[39:16] **Tomas Nordenskiöld**

Ja, Åsa Westlund.

[39:17] **Åsa Westlund** (S)

Man löser väl inte heller klimatkrisen genom att rycka jobben från dem som jobbar på Volvo? Därför det är din politik går ut på. Din politik går ju ut på att vi ska gynna företag som släpar efter, missgynna företag som Volvo som ligger i framkant. Jag tycker det är patetiskt av den andra sidan här som hela tiden slår sig för bröstet.

[39:36] **Peter Kullgren** (KD)

Det är helt otroligt att vi en hel klimatdebatt kan stå och prata här utan att knappt nämna problemet med kolkraft och att EU i det avseendet totalt har misslyckats. När vi har minskat våra

utsläpp med nitton procent har samtidigt Kina ökat med tjugotvå och Indien med trettio. Ska vi bli, ta vårt ansvar i Europa så måste vi se till att vi också använder Europas ekonomiska muskler för att få med oss fler på den här banan. Annars kommer vi aldrig klara

[40:09] **Tomas Nordenskiöld**

Jag vill bara föra tillbaka den här frågan till, till köttet. Det är en debatt som du har varit med och startat Peter Kullgren. Men jag frågar dig Martin Kinnunen för Sverigedemokraterna. Ni anser att man ska ha lagstiftning, att man ska lagstifta om att skolor måste servera kött varje dag. Varför är det politikens roll att bestämma?

[40:24] **Martin Kinnunen** (SD)

Jag tycker inte att det här behöver vara så komplicerat. Va, va, när jag, jag är åttiotalist. När jag gick i skolan, då hade vi en vegetarisk rätt, en kötträtt. Varför kan vi inte ha det så? Så får ungarna äta det de vill.

[40:35] **Tomas Nordenskiöld**

Eh, ja vad säger du om det Rickard Nordin?

[40:36] **Rickard Nordin** (C)

Jag tycker att det här är larvigt. Alltså det man vill göra då är att man vill ta bort potatisbullarna, man vill ta bort pannkakorna. Så det är ju väldigt bra vegetariska rätter tycker jag. Det som vi verkligen borde fokusera på, det är ju att vi ökar den svenska matproduktionen. Vi behöver ju fler betande mular för att klara naturrestaurering och restaurera skogar och så vidare. Men vi behöver ju också mer växtbaserat. Vi behöver producera mer svensk mat generellt. Vi behöver mat i de svenska skolorna och äldreomsorgen som lever upp till svensk djurskyddsstandard. Där har vi det stora problemet. Och sen har ju Peter Kullgren en poäng i att ja vi behöver bli av med det fossila och det är det vi ska fokusera på. Men då kan man ju inte öka utsläppen som vi har gjort den här mandatperioden. Vi har åttio procent av svenska folket som vill att vi ska ha en tuffare klimatpolitik. Det är facit efter den här regeringen. Nu måste vi börja minska utsläppen på riktigt.

[41:23] **Tomas Nordenskiöld**

Du ska få komma in med mycket av det vi pratar om här i kväll nu handlar ju om utsläppen som sker inom Sverige. Men svenskarna bidrar ju också till stora utsläpp i andra länder igenom det vi köper som till exempel kläder och prylar. Eh, Romina Pourmokhtari, konsumerar svenska folket för mycket enligt dig?

[41:41] **Romina Pourmokhtari** (L)

Jag vill att svenska folket ska konsumera mer som är svenskt, europeiskt och i andra hand. Därför vill vi slopa skatter på det och se till att Kinas exempelvis stora exporter av textil och annat beskattas på ett rimligt sätt. Jag har faktiskt kommit en bit på vägen de här fyra åren, sett till att det är tullar på de billigaste paketen från Kina och det har gjort att importen till Sverige från Shein och Temu har minskat. Och i den riktningen vill jag gå, inte minst också igenom att se till att förbjuda de gifter som vi också importerar när vi har så höga flöden från, från Kina. Men det kräver

ju också att man ser till att europeisk ekonomi står starkt och då måste man städa lite i de klimatregler som de rödgröna alldeles för hastigt och slarvigt införde som sänker svenska europeisk industri, vilket gör att våra företag utkonkurreras av Kina med billigare priser och billigare produkter.

[42:23] **Tomas Nordenskiöld**

Amanda Lind, vad säger du? Konsumerar svenska folket för mycket?

[42:27] **Amanda Lind** (MP)

Alltså vi satt gemensamt i en miljömålsberedning och kom fram förslag för hur vi skulle kunna jobba med svenskarnas konsumtionsutsläpp. Det har ju den här regeringen valt att lägga de förslagen i byrålådan. Jag vill också säga det Peter Kullgren pratar om att vi måste jobba med att skärpa det som kommer från Kina och liknande. Men då är det märkligt att eran partigrupp i EU har motarbetat till exempel krav på import av olika varor och miljö, både miljökrav och skärpta klimattullar. Det är helt fel väg att gå. Man har en retorik här, en annan retorik i EU och det blir skadligt. Vi behöver på totalen, på område efter område, driva en konsekvent politik för klimatet. Det ger jobb och utveckling här i Sverige. Det är så vi ska jobba.

[43:05] **Tomas Nordenskiöld**

Jessica Rosencrantz, anser du att politiken bör styra medborgarna så att vi konsumerar mindre?

[43:12] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag tycker att det absolut viktigaste politiken kan göra är att se till att det finns riktigt bra förutsättningar för att göra bra, smarta, hållbara val som konsument i det här landet. Att se till att mer produceras med fossilfri el, att det finns någonstans att faktiskt ladda elbilen. Att vi ser till att man som mamma eller pappa när man handlar någonting i en butik och på nätet ska veta att det inte finns gifter där i, att det inte finns skadliga ämnen för våra barn. Där har vi ett riktigt ansvar som politiker att skapa goda förutsättningar. Och framför allt så är det ju så att om vi vill att fler ska köpa europeiskt, köpa svenskt, ja men då kan vi ju inte som den andra sidan göra att med precision försämra förutsättningarna. Chockhöja priser på bensin och diesel, inte bygga ut laddel som finns i hela landet.

[44:05] **Jonas Sjöstedt** (V)

Problemet här är orättvisan. Att de superrika konsumerar jättemycket och släpper ut jättemycket, det gör inte de flesta låginkomsttagare. Och det är de som släpper ut mest. Miljardärerna och storföretagen som måste minska sina utsläpp mest. Två andra kommentarer. Peter Kullgren pratar om klimattullar. Ja, det finns ett sådant förslag, CBAM. Det motarbetar din partigrupp. Jo, det är klimattullar. Det motarbetar din partigrupp i EU-parlamentet och Moderaterna. Vi pratar om att ta ansvar i EU. Ni har tillsatt en EU-kommissionär, Jessika Roswall, som bara lägger förslag på försämrade miljö- och klimatlagstiftning på vartenda område. Första gången i EU:s historia så har vi en EU-kommissionär som medvetet saboterar EU:s klimatarbete och miljöarbete. Jag tycker att det är helt oansvarigt.

[44:49] **Tomas Nordenskiöld**

Kort svar på det, Jessica Rosencrantz.

[44:50] **Jessica Rosencrantz** (M)

Ja men Jonas Sjöstedt vill ju att europeiska entreprenörer ska drunkna i byråkrati och regelverk istället för att kunna investera i innovation och grön teknik. Jag vill att vi ska få fram de absolut bästa bolagen i Europa, men då måste man också ha bra förutsättningar för att leda den gröna omställningen. Vänsterpartiet gör ju precis tvärtom. Med precision gör man det svårare att vara en grön entreprenör.

[45:12] **Tomas Nordenskiöld**

Där kommer jag sätta punkt för den här debatten. Tack så mycket alla ni för att ni kom hit.